

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 526/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, IČO 35 943 882, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Michal Mandzák, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Co 38/2022 z 23. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 7. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rešpektovanie súkromného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ sa domáha zrušenia napadnutého rozsudku krajského súdu a vrátenia veci na ďalšie konanie a navrhuje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 20 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol stranou v konaní vedenom Okresným súdom Humenné (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 8 C 161/2003 v procesnom postavení žalobcu, ktorý sa proti žalovanej ([REDAKOVANÉ]) domáhal ochrany osobnosti na skutkovom podklade existencie závažného pracovného úrazu, ktorého dôsledkom sťažovateľ utrpel závažné poškodenie zdravia, a následného zverejnenia informačného listu na intranete žalovanej, v ktorom boli zverejnené osobné údaje sťažovateľa, ako aj to, že sťažovateľ zavinil pracovný úraz a je za neho zodpovedný.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 161/2003 z 20. októbra 2014 (ďalej len „rozsudok z 20. októbra 2014“) určil, že uverejnením informačného listu č. BP 01/2002 o pracovnom úraze na prevádzke KL na vnútropodnikovom intranete žalovanej s osobnými údajmi sťažovateľa došlo k neoprávnenému zásahu do práva sťažovateľa na ochranu osobnosti, a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

4. Rozsudkom krajského súdu č. k. 1 Co 297/2014 z 23. marca 2015 bol rozsudok okresného súdu z 20. októbra 2014 potvrdený ako vecne správny. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo zrušené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 254/2019 z 30. júna 2022 a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie z dôvodu procesného pochybenia spočívajúceho v tom, že vyjadrenie sťažovateľa k odvolaniu žalovanej z 30. decembra 2014 nebolo doručené protistrane a vyjadrenie žalovanej k odvolaniu sťažovateľa z 10. februára 2015 nebolo doručené protistrane.

5. Po vrátení veci krajský súd opätovne rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu z 20. októbra 2014 potvrdil ako vecne správny (výrok 1), a zároveň rozhodol, že žiadna zo sporových strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok 2).

6. Ako vecne správne potvrdil zamietnutie rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti o zdržaní sa tvrdení žalovanej o nedodržaní technologického postupu zo strany sťažovateľa, v dôsledku čoho došlo 9. decembra 2001 k prevádzkovej havárii, ako aj v časti o ospravedlnení žalovanej v súvislosti s informačným listom č. BP 01/2002 o pracovnom úraze na prevádzke KL, ako aj v časti o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť sťažovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 66 387,84 eur.

7. V podstatnom krajský súd zdôraznil, že kľúčovou otázkou pre posúdenie nárokov uplatňovaných sťažovateľom v petite žaloby bolo posúdenie príčin, ktoré viedli k mimoriadnej udalosti v organizácii žalovanej 9. decembra 2001, pričom v uvedenom smere súd prvej inštancie oprel svoje závery o znalecký posudok [REDAKOVANÉ] a podporne o znalecký posudok [REDAKOVANÉ]. Za nedôvodnú považoval krajský súd námietku sťažovateľa vo vzťahu k [REDAKOVANÉ] v zmysle, že nejde o znalkyňu zapísanú do zoznamu znalcov. Poukázal na obsah spisu, z ktorého vyplynulo, že [REDAKOVANÉ] ako zamestnankyňa Národného inšpektorátu práce sa zameriava na chémiu a je odborníčkou na oblasť priemyselných havárií, pričom 3. marca 2011 bola vzatá do sľubu ako znalkyňa *ad hoc*, čo je dostatočným podkladom na záver o kompetentnosti tejto znalkyne. Krajský súd vyslovil súhlas so závermi znalkyne [REDAKOVANÉ] k zisteniam a popísaniu príčin mimoriadnej udalosti na prevádzke žalovanej a zároveň sa vysporiadal so závermi znaleckých posudkov, ktoré boli vypracované ďalšími súdnymi znalcami.

8. Na podklade ustálenia príčin vzniku mimoriadnej udalosti na prevádzke žalovanej, ktorá spočívala v nedodržaní technologického postupu pri vykonávaní operácie upraveného v inštrukcii č. 3130-24, krajský súd konštatoval, že nároky uplatňované sťažovateľom, ktoré sa týkajú zdržania sa do budúcnosti tvrdenia, že sťažovateľ nedodrжал technologický postup, ospravedlnenia sťažovateľovi a náhrady nemajetkovej ujmy nie sú dôvodné, keďže znalecké dokazovanie bezpečne ustálilo, že príčinou mimoriadnej udalosti v prevádzke bolo nedodržanie technologického postupu zo strany sťažovateľa a porušenie príslušnej pracovnej inštrukcie.

9. Krajský súd vyslovil súhlas so záverom súdu prvej inštancie o dôvodnosti časti žaloby týkajúcej sa určenia, že uverejnením informačného listu č. BP 01/2002 o pracovnom úraze na prevádzke KL na vnútropodnikovom intranete žalovanej s osobnými údajmi sťažovateľa došlo k neoprávnenému zásahu do práva sťažovateľa na ochranu osobnosti. Rovnako vyslovil súhlas s tým, že z hľadiska nápravy tohto zásahu do práva na ochranu osobnosti postačí samotné konštatovanie práva na ochranu osobnosti. Krajský súd nebol názoru, že so zreteľom na príčiny, ktoré viedli k vzniku tejto mimoriadnej udalosti, by bolo potrebné v tomto prípade aplikovať § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a poskytnúť sťažovateľovi aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalovaná totiž pochybila v tom, že zverejnila osobné údaje sťažovateľa na svojom vnútropodnikovom intranete, avšak nepochybila pri analýze príčin predmetnej mimoriadnej udalosti v informačnom liste a v tom, že o tejto udalosti bolo nepochybne potrebné informovať aj ostatných zamestnancov žalovanej z dôvodu predchádzania mimoriadnym udalostiam v podmienkach organizácie v budúcnosti.

10. Krajský súd napokon akcentoval, že otázka pravdivosti tvrdení uvedených v žalovanom prejave nebola spochybnená v konaní v rámci znaleckého dokazovania, z ktorého súd vychádzal a ktoré potvrdilo, že na strane sťažovateľa došlo k nedodržaniu technologického postupu pri preskúmaných operáciách na prevádzke KL žalovanej.

11. Rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo potvrdené ako vecne správne vrátane výroku o trovách konania. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 255 ods. 1 CSP s prihliadnutím na to, že žiadna zo sporových strán nemala vo veci úspech v štádiu odvolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

12. Sťažovateľ argumentuje, že napadnutým rozsudkom krajského súdu boli porušené jeho práva označené v bode 1 tohto uznesenia.

13. V podrobnostiach zdôrazňuje, že v dovolacom konaní bol úspešný, pričom dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom v bode 22 rozhodnutia dovolacieho súdu (bod 4 tohto uznesenia) sa uvádza, že v novom konaní rozhodne súd aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania. Krajský súd však v napadnutom rozsudku rozhodol iba o trovách odvolacieho konania a vôbec nerozhodol o trovách dovolacieho konania, čím porušil právo na spravodlivé súdne konanie a právo na pokojné užívanie majetku.

14. Za závažnejšie porušenie práv však sťažovateľ považuje to, že aj napriek úspešnosti žaloby v časti neoprávneného zásahu do ochrany osobnosti krajský súd nevyhovel nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, a to len z toho dôvodu, že sa nepreukázala nepravdivosť údajov v informačnom liste. Všeobecné súdy však nezohľadnili, že došlo k porušeniu práva na ochranu osobných údajov a už len toto porušenie zakladá nárok na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch.

15. Arbitrárnosť napadnutého rozsudku krajského súdu spočíva aj v zjavnej neodôvodnenosti. Odvolací súd sa nevyjadril k námietke sťažovateľa, že v konaniach o ochranu osobnosti dôkazné bremeno týkajúce sa pravdivosti faktov zasahujúcich do ochrany osobnosti zaťažuje žalovaného, a nie žalobcu. Presunutie dôkazného bremena na sťažovateľa nebolo náležité odôvodnené.

16. Ako arbitrárne hodnotí sťažovateľ aj úvahy všeobecného súdu, ktorými sa priklonil k záveru o správnosti znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] a jej posudok považoval za kontrolný. Ustanovenie znalca, ktorý nie je zapísaný v zozname znalcov, je potrebné hodnotiť ako výnimočnú okolnosť, ktorá prichádza do úvahy len v prípade, že sú splnené zákonné podmienky, pričom tieto splnené neboli. S námietkami sťažovateľa produkovanými v tomto smere sa však krajský súd nevysporiadal.

17. Sťažovateľ namieta porušenie práva na súkromie podľa čl. 8 dohovoru, ktoré vidí v porušení práva na dôstojnosť a česť a v porušení práva na zdravie. K porušeniu práva na česť a dôstojnosť došlo podľa sťažovateľa v dôsledku toho, že sťažovateľ bol zverejnením informačného listu vykreslený ako osoba, ktorá zapríčinila haváriu žalovanej, a teda sám si spôsobil pracovný úraz, ako aj poškodenie zdravia. V súvislosti s ochranou zdravia uplatnil sťažovateľ žalobu, pričom všeobecné súdy akceptovali len závery osoby, ktorá nebola riadnym znalcom a išlo navyše o zamestnankyňu inšpektorátu práce, ktorý vykonával vlastné šetrenie a prijal záver o tom, že pracovný úraz zavinil sťažovateľ. Je preto nepochybné, že [REDAKOVANÉ] nebola nezávislou znalkyňou.

18. Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 20 000 eur, pričom dôvodí, že napadnutý rozsudok je poznačený mierou arbitrárnosti, s čím sú spojené aj pocity neistoty, frustrácie a nedôvery v riadne fungovanie súdneho systému.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. Ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovateľ proti napadnutému rozsudku krajského súdu nepodal dovolanie.

21. Berúc do úvahy nosné námietky sťažovateľa, tento namieta arbitrárnosť napadnutého rozsudku krajského súdu z dôvodu, že krajský súd sa nevysporiadal s pokynom dovolacieho súdu rozhodnúť aj o trovách dovolacieho konania, ako aj nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu z dôvodu nevysporiadania sa s námietkami prezentovanými sťažovateľom v odvolaní. Porušenie práva na rešpektovanie súkromia a práva na pokojné užívanie majetku sťažovateľ odôvodňuje v príčinnej súvislosti s námietkou arbitrárnosti napadnutého rozsudku krajského súdu.

22. Už popísané námietky arbitrárnosti a nedostatočnosti odôvodnenia súdneho rozhodnutia sú všeobecne akceptované ako dôvody zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, čo vyplýva z ustálenej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 314/2020, II. ÚS 120/2020, IV. ÚS 80/2021, I. ÚS 432/2021, IV. ÚS 325/2023), ako aj najvyššieho súdu (napr. rozhodnutia vo veciach sp. zn. 4 Cdo 122/2021, 4 Cdo 140/2019 alebo 6 Cdo 147/2017). Ako z uznesenia najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 155/2017

z 25. októbra 2017 vyplýva, porušenia práva na spravodlivý súdny proces, od ktorého sa odvíja prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, sa súd môže dopustiť aj tým spôsobom, že poruší právo strany sporu na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Ústavnou sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu je rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí, a pokiaľ sťažovateľ namieta arbitrárnosť a zjavnú neodôvodnenosť súdneho rozhodnutia, je zrejmé, že sa mohol ochrany svojich práv domáhať prostredníctvom dovolania podaného z dôvodu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

23. Ústavný súd stabilne judikuje, že v súlade s princípom subsidiarity a jeho postavením mimo sústavy všeobecných súdov je posledným možným nástrojom na odstránenie prípadnej neústavnosti. Pred podaním ústavnej sťažnosti je potrebné vyčerpať všetky dostupné prostriedky nápravy, čím je aj podanie dovolania (IV. ÚS 457/2021, IV. ÚS 123/2021).

24. Nepodanie dovolania svedčí o tom, že sťažovateľ nevyčerpal právny prostriedok, ktorý mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, čo je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti (IV. ÚS 82/2020, IV. ÚS 123/2021, IV. ÚS 325/2023) podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

25. K námietke sťažovateľa, že odvolací súd napriek pokynu dovolacieho súdu nerozhodol o trovách dovolacieho konania, ústavný súd dodáva, že absenciu výroku o trovách dovolacieho konania mohol odvolací súd napraviť vydaním doplnčacieho rozsudku podľa § 225 ods. 2 CSP. Sťažovateľ mal pritom možnosť doplnenie sám navrhnúť podľa § 225 ods. 1 CSP. Zo sťažnostných námietok nie je zrejmé, či tak urobil, ale ak nie, tak táto jeho námietka je aj samostatne neprípustná, pretože sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon.

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že v prípade sťažovateľa sú naplnené dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť.

27. Výnimkou z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti je situácia, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu patria na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ také dôvody v ústavnej sťažnosti neuviedol. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

28. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu